

การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดเชียงใหม่

Knowledge Management Affecting Internal Control of Local Administrative
in Chiangmai Province

ธารญา เรือนติปิน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการควบคุมภายใน และศึกษาการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการควบคุมภายใน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานควบคุมภายในระดับองค์กรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 139 แห่ง การวิจัยเชิงปริมาณนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่มีความเป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample T-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างจะทดสอบโดยใช้วิธี LSD การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions)

ผลการศึกษาพบว่า (1) ลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ มีผลต่อระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน ด้านการประเมินความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) การจัดการความรู้ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านกิจกรรมการติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (3) การจัดการความรู้ ด้านการบ่งชี้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ และด้านการเข้าถึงความรู้ ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, การควบคุมภายใน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ นางธารญา เรือนติปิน ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ABSTRACT

The aims of this research were to study the demographic factors affecting the internal control performance, to study the relationship among knowledge management and internal control and to study knowledge management affecting internal control. The samples of this research were 139 of local administrative officer. This quantitative research was collected by online questionnaire. The data were analyzed using the descriptive statistics of frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation. The inferential statistics of Independent Samples T-test, One Way ANOVA, Least Significant Difference (LSD) method in case of the result shows a significant difference, Pearson's Correlation Coefficient and Multiple Regressions.

The results of the research found that (1) the demographic factors including age affected the internal control performance in the risk assessment at 0.05 level (2) There are seven components of knowledge management factors including knowledge identification, knowledge creation and acquisition , knowledge organization, knowledge codification and refinement, knowledge access, knowledge sharing and learning were significantly correlated with the five components of internal control factors including control environment, risk assessment, control activities, information and communication and monitoring activities at 0.01 level. (3) The knowledge management factors including knowledge identification, knowledge creation and acquisition and knowledge access affected the internal control at 0.05 level.

Keywords: knowledge management, internal control, local administrative

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ.2561 ได้บังคับใช้ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปลี่ยนรูปแบบการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัดและช่วยป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการผิดพลาด ความเสียหาย ความสิ้นเปลือง ความสูญเปล่าของการใช้ทรัพย์สินหรือการกระทำอันเป็นทุจริต (กระทรวงการคลัง, 2561) แม้ว่าการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่จะมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือ

ตั้งการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน แต่หลายแห่งยังประสบปัญหาในด้านการควบคุมภายใน (สร้อยญา ทั้งสุข, 2561; สุวสิทธิ์ เศษะปรายต์, 2558; ปรีศนา ชาติ, 2553) ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในองค์กรยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่ให้ความสำคัญกับระบบควบคุมภายใน การไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากร การเปลี่ยนแปลงภาระงานส่งผลต่อความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ปฏิบัติ ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ทำให้การกระจายงบประมาณในการสนับสนุนฝึกอบรมไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้ผู้รับผิดชอบในบางภาระงานไม่มีทักษะที่ดีพอในการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอที่จะดำเนินงานตามระบบควบคุมภายใน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปัญหาเหล่านี้ พบว่าเกิดจากตัวแปรที่สำคัญ คือ บุคลากรในองค์กร แนวคิดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เนื่องจากการจัดการความรู้เป็นกระบวนการสะสม รวบรวม จัดเก็บความรู้จากบุคลากรในองค์กรอย่างเป็นระบบ ช่วยให้บุคลากรคนอื่นในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ต่างๆ เหล่านั้นได้โดยง่าย ก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนไหลเวียนอยู่ในองค์กร หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำการจัดการความรู้มาใช้จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมภายในได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในการจัดการความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อเปรียบเทียบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่จำแนก

ตามลักษณะส่วนบุคคล

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

6. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในที่แตกต่างกัน

2. การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

3. การจัดการความรู้ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

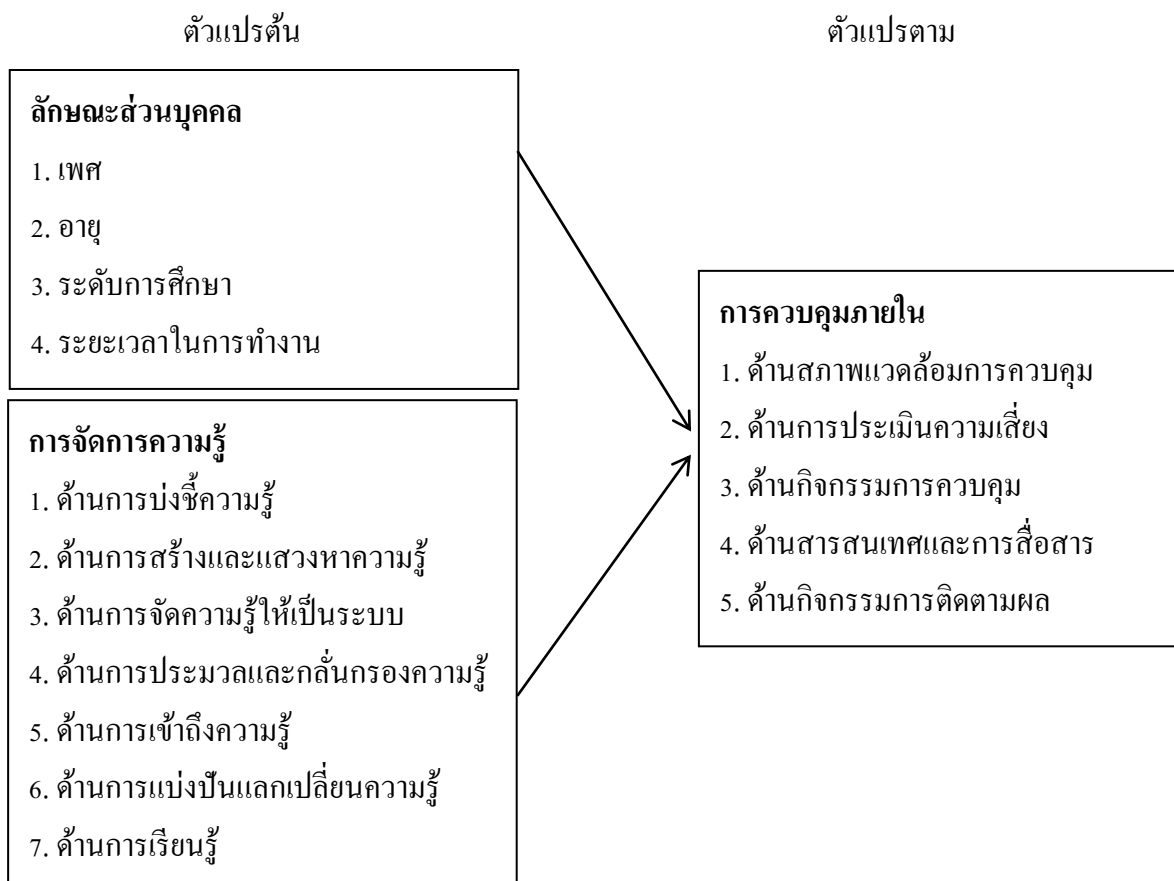
ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ การจัดการความรู้ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้ และตัวแปรตาม คือ การควบคุมภายใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านกิจกรรมการติดตามผล

ขอบเขตด้านประชากรวิจัย บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานควบคุมภายในระดับองค์กร จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 211 แห่ง

ขอบเขตด้านระยะเวลาจัดเก็บข้อมูล เริ่มจัดเก็บข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2563 ถึงเดือน ธันวาคม 2563

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการความรู้ คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ อ้างถึงใน ศศิธร สุดเจริญ (2555) ได้แบ่งการจัดการความรู้ออกเป็น 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) หมายถึง การค้นหาว่าในองค์กรมีความรู้อะไรบ้าง และความรู้เหล่านั้นอยู่ในรูปแบบใด หรืออยู่ที่ใคร หรือองค์กรจำเป็นต้องมีความรู้ใดเพิ่มเติม จากนั้นจึงนำความรู้เหล่านั้นมาจัดลำดับความสำคัญ

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) หมายถึง การสร้างความรู้ใหม่ หรือแสวงหาความรู้จากภายนอก การรักษาความรู้เดิม กำจัดความรู้ที่ไม่ได้ใช้แล้ว

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) หมายถึง การเก็บรวบรวม ความรู้ต่างๆ ให้เป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการค้นหา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) หมายถึง การประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการใช้งานได้จริง

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) หมายถึง การทำให้ผู้ใช้ความรู้ เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) หมายถึง การนำความรู้ เทคนิคในการทำงาน เทคนิคในการแก้ไขปัญหา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

7. การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาการทำงาน หรือเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม

การควบคุมภายใน คือ กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับ กระทรวงการคลัง (2561) ได้แบ่งการควบคุมภายในออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) คือ ปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานที่ส่งผลให้มีการนำการควบคุมภายในมาปฏิบัติทั่วทั้งหน่วยงานของรัฐ เป็นสิ่งที่ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจะต้องสร้างบรรยากาศให้ทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้งการดำเนินงานที่คาดหวังของผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุมดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบของการควบคุมภายในอื่นๆ

2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) คือ กระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบริหารลู่วัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภารกิจภายในทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อการบริหารลู่วัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) คือ การปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตามคำสั่งการของฝ่ายบริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้สามารถบริหารลู่วัตถุประสงค์ กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไปปฏิบัติทั่วทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ ในกระบวนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน

4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) คือ สิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานของรัฐที่จะช่วยให้มีการดำเนินการควบคุมภายในที่กำหนด เพื่อสนับสนุนให้บริหารลู่วัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในและภายนอก และเป็นช่องทางเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารจะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีผลกระทบต่อบริหารลู่วัตถุประสงค์

5. กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities) คือ การประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน การประเมินผลเป็นรายครั้ง หรือเป็นการประเมินผลทั้งสองวิธีร่วมกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ กรณีที่ผลการประเมินการควบคุมภายในจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อฝ่ายบริหาร และผู้กำกับดูแลอย่างทันเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานควบคุมภายในระดับองค์กร (คณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับองค์กร) จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 211 แห่ง ใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 139 แห่ง

การสุ่มตัวอย่างใช้หลักความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามรูปแบบการจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรวิจัยในแต่ละกลุ่มอีกครั้ง จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบตามที่กำหนด

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ใช้วิธีการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทงานวิจัย จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยค่าที่ได้จะต้องมี

ค่าไม่ต่ำกว่า 0.5 และการทดสอบความน่าเชื่อถือ โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับ 10% ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยค่าที่ได้จะต้องไม่ต่ำกว่า 0.7

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามออนไลน์ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percent) ในการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการจัดการความรู้และระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

สถิติเชิงอนุมาน คือ Independent Samples T-test และ One Way ANOVA ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการควบคุมภายในจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล กรณีที่พบความแตกต่างรายคู่ใช้ Least Significant Difference (LSD) ใช้ Pearson's Correlation ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการควบคุมภายใน และใช้ Multiple Regressions ในการวิเคราะห์การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 โดยมากมีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 ส่วนมากมีระยะเวลาการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1

2. ระดับความคิดเห็นในการจัดการความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม พบว่า มีระดับความคิดเห็นในการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยด้านการสร้างและแสวงหาความรู้มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยน ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบและด้านการประเมินผล และกลั่นกรองความรู้ ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของการจัดการความรู้ สรุปรวม

การจัดการความรู้ สรุปรวม	ระดับความคิดเห็น		
	Mean	S.D.	แปลค่า
1 ด้านการบ่งชี้ความรู้	4.43	0.462	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.58	0.435	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3 ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ	4.16	0.554	เห็นด้วย
4 ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้	4.16	0.545	เห็นด้วย
5 ด้านการเข้าถึงความรู้	4.35	0.505	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6 ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	4.26	0.502	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7 ด้านการเรียนรู้	4.34	0.508	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวมการจัดการความรู้	4.33	0.394	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. ระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม พบว่า มีระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมมีระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในอยู่ในสูงสุด รองลงมา คือด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม และด้านกิจกรรมการติดตามผล ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน สรุปรวม

การควบคุมภายใน สรุปรวม	ระดับประสิทธิภาพ		
	Mean	S.D.	แปลค่า
1 ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.32	0.560	มากที่สุด
2 ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.21	0.617	มากที่สุด
3 ด้านกิจกรรมการควบคุม	4.04	0.686	มาก
4 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	4.23	0.604	มากที่สุด
5 ด้านกิจกรรมการติดตามผล	4.01	0.651	มาก
รวมการควบคุมภายใน	4.16	0.549	มาก

4. เปรียบเทียบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอายุต่างกันมีระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบความแตกต่างในด้านการประเมินความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับสำหรับเพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงานที่ต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพของการควบคุมภายในโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 สรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 2 การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

ปัจจัยการ จัดการความรู้	การควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่					รวม
	สภาพแวดล้อม	การประเมิน	กิจกรรมการ	สารสนเทศ	กิจกรรมการ	
	การควบคุม	ความเสี่ยง	ควบคุม	และการสื่อสาร	ติดตามผล	
การเข้าถึงความรู้	R = 0.520** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.574** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.596** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.534** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.613** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.647** Sig = 0.00 สัมพันธ์
การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้	R = 0.558** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.500** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.551** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.582** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.539** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.620** Sig = 0.00 สัมพันธ์
การเรียนรู้	R = 0.557** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.560** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.624** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.627** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.566** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.668** Sig = 0.00 สัมพันธ์
รวม	R = 0.652** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.640** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.721** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.667** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.702** Sig = 0.00 สัมพันธ์	R = 0.770** Sig = 0.00 สัมพันธ์

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

6. การจัดการความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ และด้านการเข้าถึงความรู้ ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 60.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านการเข้าถึงความรู้ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ สูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ และด้านการบ่งชี้ความรู้ ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่ไม่ส่งผลคือ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการเรียนรู้ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 3 การจัดการความรู้ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

Model	Unstandardized		Standardized		t	Sig.
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(ค่าคงที่)	-0.719	0.373			-1.930	0.056
การบ่งชี้ความรู้	0.170	0.084	0.143		2.026	0.045*
การสร้างและแสวงหาความรู้	0.213	0.087	0.169		2.454	0.015*
การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	0.071	0.093	0.071		0.762	0.447
การประมวลและกลั่นกรองความรู้	0.061	0.096	0.060		0.631	0.529

ตารางที่ 5 สรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 3 การจัดการความรู้ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std.Error	Beta		
การเข้าถึงความรู้	0.238	0.090	0.219	2.646	0.009*
การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	0.178	0.090	0.163	1.970	0.051
การเรียนรู้	0.187	0.097	0.173	1.924	0.057

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อภิปรายผล

1. อายุต่างกันมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่มีความแตกต่างในด้านการประเมินความเสี่ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวินชา การพัคดี (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO ต่างกันในด้านการประเมินความเสี่ยง สำหรับเพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงานต่างกันมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริยา อิมรส (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี กรณีศึกษาโรงพยาบาลรัฐบาลในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา ที่ต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2. การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวม อาจเป็นเพราะว่าการควบคุมภายในเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการจัดวางระบบการควบคุมภายในให้มากที่สุด จึงต้องใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่หลากหลายของทุกคน กระบวนการจัดการความรู้จะช่วยรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถนำความรู้มาใช้ในการจัดวางระบบการควบคุมภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดา สุทธิธิดะ (2553) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้กับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษารมูมประพุดิ พบว่า การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานขององค์กรเพราะการจัดการความรู้เป็นกระบวนการเก็บรักษา และถ่ายทอดความรู้ของบุคลากรภายในองค์กรเพื่อจัดการทรัพยากรความรู้อันมีค่าที่อยู่ในตัวบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผลการดำเนินงาน

3. การจัดการความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ส่งผลต่อการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ สอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสาข์ พวงมะลิ (2554) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคใต้) จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การที่พนักงานได้รับแจ้งเกี่ยวกับระเบียบหรือคำสั่งอย่างรวดเร็ว ทันเวลา จะทำให้พนักงานทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กร

ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ส่งผลต่อการควบคุมภายใน เนื่องจากกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเข้าใจยาก ตีความคลาดเคลื่อน ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จึงต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ ไม่ว่าจะเป็นการเข้ารับฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวินชา การพัชชี (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การสนับสนุนของผู้บริหาร การฝึกอบรม นโยบายขององค์กรและกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน ต่างเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารการดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการควบคุมภายใน

ด้านการบ่งชี้ความรู้ ส่งผลต่อการควบคุมภายใน เนื่องจากการบ่งชี้ความรู้จะทำให้องค์กรทราบว่าจำเป็นต้องมีความรู้ใด เพื่อให้บุคลากรมีความรู้นั้นๆ มาใช้ในการจัดวางระบบการควบคุมภายในที่มี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องจัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา บุญโญปกรณ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการควบคุมภายในที่ดีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม พบว่า การจัดโครงสร้างองค์กร มีสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน สอดคล้องกับอำนาจตามกฎหมาย มีการกำหนดภาระหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร จะทำให้การทำงาน สะดวกรวดเร็ว และส่งผลให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. นำกระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน มาพัฒนาและปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยควรให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ให้เป็นระบบและการประมวลและกลั่นกรองความรู้

2. ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายในให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาองค์ประกอบของการควบคุมภายในให้สอดคล้องตามบริบทของหน่วยงานและเป็นไปตามหลักการของกระทรวงการคลัง โดยควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมติดตามผล เช่น เพิ่มความถี่ในการติดตามผลการควบคุมภายใน ให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานแต่ละแห่งหรือความเสี่ยงของแต่ละกิจกรรม

3. สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ ไม่ว่าจะเป็น การทำงานร่วมกันเป็นทีม การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน

4. ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ได้โดยสะดวก ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อให้สามารถนำความรู้มาใช้ได้ทันที่รวมทั้งการจัดโครงสร้าง สายบังคับบัญชา การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน สอดคล้องกับตำแหน่งและความสามารถของบุคลากร เพื่อลดโอกาสการย้าย โอน หรือ ลาออก การส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการคลัง. (2561). **หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561**. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2563.

จาก <https://www.cgd.go.th/cs>.

ปริศนา ชาติ. (2553). **การประเมินผลการดำเนินงานระบบควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วันวิสาข์ พวงมะลิ. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคใต้) จังหวัดเพชรบุรี**. บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวินชา การพัชชี. (2555). **การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุวสิทธิ์ เดชะปรাপต์. (2558). **การประเมินผลการดำเนินงานระบบควบคุมภายในของเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สร้อยญา ทั้งสุข. (2561). **การประเมินผลการควบคุมภายในและแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของเทศบาลในจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศศิธร สุตเจริญ. (2555). **การจัดการความรู้เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตสารคดีวิทยุและสารคดี โทรทัศน์ของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 3**. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัจฉริยา อิ่มรส. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี กรณีศึกษาโรงพยาบาลรัฐบาลในจังหวัดกรุงเทพมหานคร**. บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีประทุม.